

NIET BANG ZIJN

Was ik verstandig geweest, dan had ik al bij voorbaat mijn excuses aangeboden: ik ging aan de andere kant van de wereld op zoek naar een verhaal maar kon, al deed ik nog zo mijn best, niet garanderen dat ik het zou vinden. Nu ben ik terug en heb mijn souvenirs uitgesteld op mijn bureau – de bedumde kaart van het metronetwerk van de stad, een sleutelhanger in de vorm van een octopusentakel, verschillende luciferdoosjes met logo's en namen van hotels en restaurants. De spullen zijn het bewijs dat ik op een plek ben geweest die niet hetzelfde is en dat ik het kan navertellen. Wat ik zal navertellen is me dan nog niet helemaal duidelijk. Dat ik mijn best heb gedaan. Dat alles nog hetzelfde is.

Vind je het eng, vragen mensen me in de weken voor ik vertrek, ben je bang? Ik haal mijn schouders op. Nee, denk ik, zeg ik, want wat is daar wat hier niet mis zou kunnen gaan? Ik wil niet beledigd zijn of de indruk wekken dat ik beledigd ben, maar ik heb door dat hier eigenlijk een andere vraag gesteld wordt.

Wat de mensen eigenlijk zeiden was dat zij bang waren, dat ze ze niet vertrouwden, omdat ik iemand ben die mijn vrienden e-mails stuurt om te vragen of ze me willen bellen wanneer ik ergens in huis mijn telefoon ben kwijtgeraakt. Wat ze eigenlijk zeiden was: we zijn niet die keer vergeten dat je in je hals bent gebeten door een hond omdat je dacht dat hij naar je glimlachte, die keer dat je door een raam op de eerste verdieping viel en niet meer wist wat er was gebeurd, alle keren dat je met je fiets tegen stilstaande auto's bent gereden, alle keren dat je je sleutels bent kwijtgeraakt, je telefoon, je betaalpasjes, je jassen, het topje van je rechter ringvinger, je moeder, jezelf. Ik laat geld door roosters glippen, overgiet mezelf met kokend water en bespetter een geleende blouse met frituurolie. Na die ene maand dat het me lukt een dagboek bij te houden laat ik het liggen in een nachtbus. Ergens in de stad is iemand die alles weet van wie ik in die eenendertig dagen was.

Je weet dat ze kippen hun snavels afbranden zodat ze elkaar niet stuk kunnen pikken, zegt hij. Dat gebeurt in stallen, zeg ik, alleen in megastallen, achten kippen per vierkante meter. Achtien en een half, verbeter hij me, en hij spreidt zijn armen wijd, alsof hij wil zeggen: dit is die stal, en dit is hoe het voelt met jou, iemand moet je klauwen vastbinden, je een muilkorf omdoen, het puntje van je snavel wegbranden. Het wordt hier te klein voor ons.

Ik lees over een Britse man die in de zomer van 1966 een wereldrecord verbreekt door ruim drie maanden door te brengen in een onderaardse grot, op een diepte van zo'n honderdveertig meter onder het aardoppervlak. Zijn uitrusting bestaat uit vele flessen water, soep in blik, achtentwintighonderd sigaretten, een dardbord en een klein chemisch toilet. Hij vangt vliegen. Hij slaapt. Hij verveelt zich dood met zijn leven op pauze, maar daar trekt de wereld zich niets van aan, want tijdens honderdzesentwintig dagen dat de Brit in eenzaamheid zijn soep eet en sigaretten rookt wint boven de grond Engeland het wereldkampioenschap voetbal van West-Duitsland, wordt door

de Sovjet-Unie de eerste onbemande ruimtesonde naar de maan gelanceerd en storten er twintig vliegtuigen ter aarde.

Ze zijn niet benieuwd of ik bang ben – ze hopen dat ik verstandig genoeg ben om bang te zijn en thuis te blijven. In mijn hoofd ga ik een lijstje af van dingen die me angst inboezemen: dronken automobilisten, liftschachten, koolmonoxide, de man met de capuchon in het donkere steegje – en ik concludeer dat alles wat ik eng vind evengevoel hier als daar kan zijn. Het is precies waarom het me niet lukt om angst te voelen: er is daar niets wat hier niet ook mis zou kunnen gaan, dus waarom zou ik moeten blijven waar ik ben? Ik ben voorbereid: ik heb wandelschoenen, ik heb een gloednieuw paspoort in een leren mapje, ik heb een klein Zwitsers zakmes gewikkeld in een sok.

Ik wil ook iets winnen, ik wil een record verbreken. Ik streep mezelf weg uit de formule zodat wanneer ik terugkom ik zal kunnen zien dat alles of niets hetzelfde is. Ik zal terugkomen en kunnen zeggen: ik ben er nog, en julie? Alles moet zo lang mogelijk goed gaan. Ik mag niets stuk maken. Ik moet me groot houden. Het moet een verhaal worden.

En daarom vertrek in mijn eenzame naar een stad die volledig onleesbaar voor me zal zijn, naar een land waar ze, zo is me verteld, geen Engels met me zullen spreken uit angst een fout te maken en gezichtsverlies te lijden. Mijn vader gaat met me mee naar het vliegveld, zegt er niets van wanneer blijkt dat ik mijn OV-chipkaart thuis op tafel heb laten liggen, koopt zwigend mijn treinkaartje. Ik controleer de ritsen van mijn rugzak, het opzetstuk van mijn telefoonlader. Ik merk hoe luid ik ben. Ik merk hoe stil hij is. Hij mompelt iets over Japans lakwerk, knijpt in mijn knie, en laat zijn hand daar liggen tot we het treinstation van het vliegveld binnenrijden.

Mijn eerste ochtend doorkruis ik de stad zonder plan of systeem, met turende, samengeknepen ogen, alsof het me zou helpen de vreemde tekens te kunnen lezen, stap als ik verdwaald raak in een willekeurige metro, want ik kan natuurlijk niet stil blijven staan. Een hard randje in mijn nieuwe wandelschoen schuurt een gemene blaas op mijn hiel. In elk café, in elke winkel kijk ik of ik verbinding kan maken met een draadloos netwerk. Geen bericht vanuit de megastal. Ik slik twee ibuprofen en loop door. Steeds meer metrokaartjes, kassabonnen, het klokhuis van een appel gewikkeld in een servet, plastic folie van koelkjes vullen mijn bolende jaszakken en aan de andere kant van de wereld sluit een zesjarig meisje met een dodelijke notenallergie zich op in het toilet met een gestolen Sniickers, omdat ze het allemaal niet eerlijk vindt. Waar, in deze blinkende stad waar zelfs de eeuwenoude tempels er uit zien alsof ze pas gisteren van hun beschermfolie zijn ontdaan, vind ik verdomme een vuitsbak?

Niets wordt hier aan het toeval overgelaten, ik zie het meteen. Nooit eerder heb ik ervaren hoe belangrijk het is om niet uit de toon te vallen wat betreft gedrag. Niet dat ik voel dat ik gestraft zal

worden wanneer ik het niet doe, maar de breekbare kalme en geordendheid in de war schoppen is hier doodeenvoudig. Aan de andere kant van de wereld neemt een teleurgestelde jongen zijn vindermetes mee naar school, maar hier zijn er regels die worden nageleefd: *Please do not rush. Please do not force yourself into train. Links is up, rechts is down. Please do not hold cigarette at eye level of child. Please do not lean against door. Please keep chair in position after leaving. Please take care of not breaking glass. Please ask staff for something. Please keep out. Should you drop something on the tracks, please do not attempt to retrieve it yourself.* Ik zie hoe een jongen zijn linker instapper verliest in de spleet tussen metro en Perron. Hij gaat op de grond zitten, zijn armen om zijn knieën geslagen, kalm en berustend in zijn lot en dat van zijn schoen.

In mijn hotel is iemand bloedfanatiek in de weer geweest met een labelmaker. Kleine etikettes vertellen me wat gratis is en waar ik voor moet betalen. Het ruikt hier om onverklaarbare redenen sterker naar Fries suikerbrood, suiker en boter met kaneel, benauwend met een beetje troost. Ik was de kleren die ik aan had in het vliegtuig en leg keurig 100 yen op het daarvoor bestemde schoteltje. *Use for your freedom.* Duistert het stickertje op de magnetron, en aan de andere kant van de wereld laat een wethouder van Natuur en Duurzame Ontwikkeling op een roltrap in een winkelcentrum zijn kind uit zijn handen glijden.

Mijn hart klopt in mijn hiel, mijn voet is dik. De wond op mijn enkel bloedt niet meer. Ik denk een dun rood lijntje langs mijn been omhoog te zien lopen. Ik krijg het warm van zelfmedelijden, haal het dekbed uit de lakens en schop het naar het voeteneinde van mijn bed. Kan ik iemand bellen? Wie zal er niet lachend ophangen wanneer ze horen dat ik ben vergeten een reisverzekering af te sluiten? Mijn moeder zou in paniek raken, ik zou haar wekken en ze zou de slaap niet meer kunnen vatten. Ik stel me mijn moeder voor in haar rode badjas met bloemen aan het voeteneinde van dit bed, bovenop de opgepropde deken, waar ze een krant kan lezen en mijn been streelt tot ik in slaap val.

De ventilator aan het plafond ratelt zachtjes met korte tussenpozen, een neerbuigend gegrimnik. Met de lakens over mijn hoofd google ik gangreen en bereken dat ik voor de kosten voor het afzetten van een voet zo'n twee jaar een appartement kan huren in deze buurt van Tokyo. Iets met ramen op het oosten, op de begane grond, een tuin met witte kiezelstejes. Misschien laat ik wat spullen overkomen uit Nederland, denk ik nog, maar ik kan eigenlijk niets verzinnen wat ik naar me toe zou willen halen. Wat ik nodig heb kan ik kopen. Opnieuw beginnen, met een kamerscherm en een kat met platliggende oortjes. Ik zou mijn nieuwe vrienden gewoon hun schoenen aan laten houden in mijn huis. Ze zouden het exotisch vinden, of misschien alleen een beetje vies. Aan de andere kant van de wereld vliegt een megastal in brand en vinden zestien duizend kippen de dood.

Als de Brit op 4 augustus 1966 na honderdzesentwintig dagen onder de grond te hebben doorgebracht de trap naar boven neemt heeft hij een wereldrecord

op zijn naam en wordt hij onthaald door een uitzinnige menigte. *Bless my little cotton socks!* was zijn reactie toen hem het nieuwe werd verteld. Dat hij het vorige record van een Fransman in de Alpen heeft verbroken, is hem zelf op dat moment nog onbekend – hij verkeerde in de veronderstelling dat hij nog zo'n maand te gaan had. Met een stoet bewonderaars in zijn kielzog loopt hij over de keitjes van de hoofdstraat naar zijn favoriete pub. Ze schuiven hem een pilsje en een schaal inktvisringen toe, en uit handen van de burgemeester ontvangt hij een bandopname van de finale van het wereldkampioenschap voetbal, wat Engeland won terwijl hij zich onder de grond bevond. Wanneer ze de band in de recorder stoppen en de hele kroeg doet alsof ze nog geen weet hebben van de afloop van de wedstrijd – speciaal voor hem, de held, de gek – sluit hij zijn ogen. Verbluft, wervend dronken, overonderd door het feit dat de tijd niet stil heeft gestaan, dat alles zonder hem zijn weg gevonden heeft.

Ik vind verbinding. Een bericht van mijn moeder: *gewoon even je voet in een badje met heet water en soda.*

Nee, ik blijf niet hier. Teruggaan, de trap naar boven nemen is een essentieel onderdeel van dit plan. Ik weet niet wie er boven zal zijn als ik terugkom, of er iets te eten op me wacht en of ze de tv al hebben aangezet, maar ik ga iets winnen, ik ga een record verbreken: een louter persoonlijk record wat nog niet gevestigd is en nooit in boeken of lijstjes terug te vinden zal zijn, maar breken zal ik het. Aan de andere kant van de wereld zal ik mijn souvenirs uitstellen op mijn bureau en me de wienaar van een iets waar niemand nog van af weet, maar wat desondanks heel belangrijk is. Alles zal goed gaan. Ik ga niets stuk maken. Ik ga me groot houden. Het is een verhaal.